

SİRKÜLER
2014/35

DÖNEM SONU İŞLEMLERİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Yıl sonu itibariyle mevcut emtia sayılmak suretiyle değerlendirilmesi yapılmalıdır.
2. Stok sayımında fiili durum ile kayıtlı durum karşılaştırılarak noksanlık veya fazlalık varsa nedeni araştırılmalı ve katma değer vergisi de dikkate alınarak gerekli düzeltme işlemleri yapılmalıdır.
3. Stok sayım ve değerlemesinden sonra **satılan malın maliyeti** tespit edilerek kayıtlara alınmalıdır.
4. Yıl içinde A.T.İ.K. alınmışsa, bunların alımıyla ilgili olarak **yılın sonuna kadar oluşan kredi faizi, finansal kiralama faizleri, kur farkı, vade farkı vs. giderler ilgili iktisadi kıymetin maliyetine** eklenmelidir.
5. Yıl içinde alınan binek otomobilleri için kıst amortisman uygulamasına dikkat edilmelidir. Kıst amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin, amortisman süresinin son yılında, ayrılmayan ilk yıla ilişkin amortisman tutarının gider kaydı yapılmalıdır.
6. Yıl içinde satılan A.T.İ.K. nedeniyle ayrılmış bulunan amortismanlar satış esnasında dikkate alınmalıdır. Ayrıca satılan ATİK amortisman listesinden çıkarılarak bundan sonra amortisman ayrılması önlenmelidir.
7. Satılan A.T.İ.K. ile ilgili olarak oluşan kâr, gerekli şartlar varsa yenileme fonu hesabına aktarılabilir.
8. Özel maliyet bedellerinin kira veya işletme hakkı süresine göre eşit yüzdelerle itfa edilmesi zorunlu olup azalan bakiyeler usulüne göre amortisman ayrılamaz. Kira süresi belli değilse 5 yıllık sürede itfa edilir.
9. Peşin ödenen giderler içinde 2014 yılına ilişkin olanlarının alınıp cari yıl giderlerine atılması unutulmamalıdır.
10. Peşin tahsil edilen gelirler hesabında bulunan ve 2014 yılı geliri olan kısım bu hesaptan alınarak 2014 yılına gelir hesaplarına eklenmelidir.
11. Alıcılarla (müşterilerle) ilgili cari hesap mutabakatları yapılmalıdır.
12. Satıcılarla ilgili cari hesap mutabakatları yapılmalıdır.
13. Bankalarla gerekli mutabakatlar sağlanmalıdır.
14. Yukarıda sayılan her üç mutabakat sonucuna göre gerekirse ilgili kayıtlar yapılmalıdır.
15. 8.000,00 TL aşan **tüm** tahsilât ve ödemelerin banka veya özel finans kurumları aracılığıyla yapılması zorunlu olup kasadan bu limiti aşan işlem yapıp yapılmadığı gözden geçirilmelidir.
Vergi müfettişlerince yapılan vergi incelemelerinde kasa muavin hesabı istenerek 8.000,00 TL aşan tahsilât ve ödemelerle ilgili olarak, 2014 yılı için birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı için her bir işlem için 1.200,00 TL'den az olmamak üzere işleme konu tutarın % 5'i nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilmektedir. Ayrıca, mükellefler arası ticari işlemlerde birinin tahsilâtı diğerinin ödemesi olduğundan özel usulsüzlük cezası her iki mükellef için de uygulanmaktadır.
16. İşyeri kira ödemelerinin tamamının banka veya özel finans kurumları aracılığıyla yapılması ödenmesi zorunlu olup kasadan kira ödemesi yapıp yapılmadığı kontrol edilmelidir.
17. Döviz kasası ve bankalardaki döviz hesapları Maliye Bakanlığınca belirlenen kurlar esas alınarak değerlendirilmeli ve kambiyo kârı veya zararı yönünden gerekli kayıtlar yapılmalıdır.

18. Bankalardaki vadeli mevduat hesaplarının dönem sonu itibariyle hesaplanan faiz tutarlarının gelir kaydı ve gelir vergisi stopajlarının kaydı ve beyanı unutulmamalıdır.

19. Kullanılan banka kredileri ile ilgili olarak dönem sonuna kadar oluşan faiz tutarı hesaplanıp gider kaydedilmelidir.

20. Aktifte kayıtlı bulunan;

a) Hisse senetleri,

b) Fon portföylerinin %51'i Türkiye'de kurulu bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri,

alış bedeli ile değerlendirilmelidir.

c) Yukarıda sayılanlar dışındaki tüm menkul kıymetler borsa rayici ile değerlendirilmelidir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayici muvazaalı bir şekilde oluştuğu anlaşılması halinde, değerlendirmeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedelinin vadede elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye ilişkin kısmı eklenmek suretiyle tespit edilmelidir.

21. Şüpheli alacaklar için dava veya icra takibine başlanıldığı **yılda** karşılık ayrılması gerekmekte olup, şüpheli hale geldiği hesap döneminde karşılık ayrılmayan alacaklar için daha sonraki dönemlerde karşılık ayrılması mümkün olmamaktadır. KDV beyannamesinde beyan edilen KDV için de karşılık ayrılabilir. Teminata bağlı alacaklar bu safhaya gelse bile karşılık ayrılmamalıdır.

22. Ortaklara ve ilişkili kişilere (grup şirketleri dahil) verilen borçlara adet hesaplanıp,

a) Şirket kredi kullanmışsa kredi faiz oranı,

b) Kullanmamışsa beş büyük bankanın ortalama kredi yıllık faiz oranı

üzerinden faiz hesaplanıp fatura düzenlenmeli ve %18 KDV uygulanmalıdır.

Son dönemde vergi müfettişlerince yapılan incelemelerde, ortaklara ve ilişkili kişilere (grup şirketleri dahil) verilen borçlara adet hesaplanıp hesaplanmadığına özellikle dikkat edilmekte ve adet hesaplanmayan işlemler için vergi ziyalı cezalı tarhiyatlar yapılmaktadır.

23. Dönem giderleri ile ilgili yansıtma kayıtları yapılarak, gelir ve gider hesaplarının tamamı dönem kâr veya zarar hesabına aktarılmalıdır.

24. Yıllık beyannameye eklenmek üzere, yıl içinde kesinti yolu ile ödenen vergilerle ilgili olarak, kesintiyi yapan banka vb. kuruluşlardan yazılar alınmalıdır.

25. Yapılan bağış ve yardımların gider yazılması yerine, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinde beyan edilen gelirden indirilmesi esası getirilmiş olduğu hususu dikkate alınmalı ve buna göre bağış ve yardımların tamamı önce kanunen kabul edilmeyen gider olarak beyanname üzerinde kazançta eklenmeli ve daha sonra gelirden indirilecek bağış ve yardımların tutarı kazancın %5'ine (kalkınmada öncelikli yörelerde %10'una)(K.V.K.10/1-c maddesi uyarınca kurumlar vergisi mükelleflerinde sadece %5'i) kadar olan kısmı hesaplanarak beyannameye ayrıca gösterilmek suretiyle kazançtan indirilmelidir.

Formül: Ticari bilanço kârı - (Geçmiş yıl zararları + İştirak kazançları) x %5

Özel kanunlarına göre yapılan ve miktar sınırlamasına tabi olmayan bağış ve yardımlar da önce KKEG olarak dikkate alınıp kazancın varlığı halinde beyannameye ayrıca gösterilerek suretiyle indirilmelidir.

Kurum kazancının belli bir oranı ile sınırlandırılmayan bağış ve yardımların indiriminde de bir sınır bulunmaktadır, bu **sınır bağış ve yardımın yapıldığı yılın kurum kazancıdır**. Bu tutarı geçen bağış ve yardımlar sonraki yıllara devretmez.

26. Diğer kanunen kabul edilmeyen giderler tespit edilerek beyannameye kurum kazancına ilave edilmelidir.

27. Serbest bölgelerden elde edilen gelirlerin istisna olarak dikkate alınması temin edilmelidir.

28. Kurumlar Vergisi Kanununun 5. maddesi kapsamında kurumlar vergisinden istisna edilen tam mükellef kurumlardan elde edilen iştirak kazançları, gayrimenkul ve iştirak hissesi satış kazançlarının %75'i, vb. kazançlar tespit edilerek kurum kazancından indirilmesi sağlanmalıdır.

29. 2011 vergilendirme döneminde satılan ve yenilenmesine karar alınan demirbaşlarla ilgili olarak oluşturulan yenileme fonu hesabına konulan tutar, ilgili iktisadi kıymet alınmaması halinde 2014 yılı kazancına eklenmesi unutulmamalıdır.

30. Örtülü sermayeye ilişkin faiz ve benzeri ödemeler ile örtülü yoldan dağıtılan kazançlar bir yandan kanunen kabul edilmeyen gider olması yanında, diğer yandan bu ödemeler hesap döneminin son günü itibariyle dağıtılmış kar payı sayıldığı hususu unutulmamalı ve ödenen bu tutarlar brütleştirilmek suretiyle üzerinden kâr dağıtımına ilişkin %15 oranında yapılacak vergi kesintisine ilişkin muhtasar beyannamenin 23.01.2015 tarihine kadar verilmesi ve kesilen verginin 26.01.2015 günü akşamına kadar ödenmesi sağlanmalıdır.

31. 15.6.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'a uygun yeni veya tevsii yatırım yapanlar bahsi geçen kararnamenin 15 nci maddesi uyarınca indirimli kurumlar vergisi uygulamasından yararlanmayı gözden kaçırmamalıdır.

32. Geçici vergi uygulaması nedeniyle, geçici vergi dönemleri itibariyle,

a) Amortisman ayıranlar dönem sonunda amortisman ayırmaktan vazgeçebilirler.

b) Amortisman hesaplamayanlar dönem sonunda amortisman ayırabilir ve gider yazabilirler.

c) Yıl içinde yararlanılan yatırım indirimi istisna uygulamasından verilen geçici vergi beyannamelerinin düzeltilmesi koşulu ile vazgeçebilirler.

d) Geçici vergi dönemlerinde yararlanılmayan yatırım indirimi istisnasından dönem sonunda yararlanılabilir.

33. Kurumlar vergisi beyannamesinde, geçmiş yıl zararları her yıla ilişkin tutarlar **ayrı ayrı** gösterilmek ve 5 yıldan fazla nakledilmemek şartıyla kurum kazancından indirilebilecektir. Mükelleflerce bir hesap dönemi içerisinde oluşan zararın, müteakip 5 hesap döneminde oluşacak kârlarla mahsup edilememesi halinde mahsup imkanı ortadan kalkmaktadır. Zarar mahsubunda **ticari zararın değil KKEG düşüldükten** sonra kalan zararın mahsup edilmesine dikkat edilmelidir. 2009 yılı için 6111 sayılı Kanun'dan yararlanarak matrah artırımında bulunulmuşsa, zarar tutarının % 50'sinin indirim konusu yapılmasının mümkün olmadığı unutulmamalıdır.

34. KDV Kanunu'nun 29. mad. gereği, indirim hakkının, vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılı ile sınırlı olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle 2014 yılına ait fatura vb. belgeler Aralık dönemi KDV beyannamesi verilinceye kadar temin edilerek yasal defterlere kaydedilmelidir. Bu çerçevede, ilgili faturanın bir sonraki yıl defterlerine yazılması halinde, faturada yer alan katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağına dikkat edilmelidir.

35. 2014/ Aralık KDV beyannamesi verildikten sonra geç gelen gider belgelerindeki tutarlar ve KDV leri 2015 yılı yasal defterlerine KKEG olarak kaydedilmelidir. 2014 yılı mal alış faturalarının ise KDV leri KKEG olarak kaydedilmelidir.

36. Yılsonunda; KDV hesaplarının kapanmış olduğu ve devreden KDV tutarının KDV beyannamesi ile uyumlu olduğu kontrol edilmelidir.

37. Usul denetimleri yaygınlaşmış olup, fatura, irsaliye, bordro vb. muhasebe belgelerinin usulüne uygun düzenlenip düzenlenmediği kontrol edilmelidir.

38. Dönem içinde gider karşılığı ayrılması halinde söz konusu karşılıklara ait faturaların en geç 31.12. tarihine kadar işletmeye ulaşıp ulaşmadıkları kontrol edilmelidir.

39. Borç bakiyesi veren 320-Satıcılar hesapları 159- Verilen Avanslar hesabına ve Alacak bakiyesi veren 120-Alıcılar hesapları 340-Alınan Avanslar hesabına virman yapılmalıdır.

40. Dönem içinde 193. Peşin Ödenen vergi ve fonlar hesabının borcuna yazılan tutar 371.Dönem kârının peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükleri hesabının borcuna aktarılmalıdır. Bu tutar, kurumlar vergisi tutarını aşamaz.